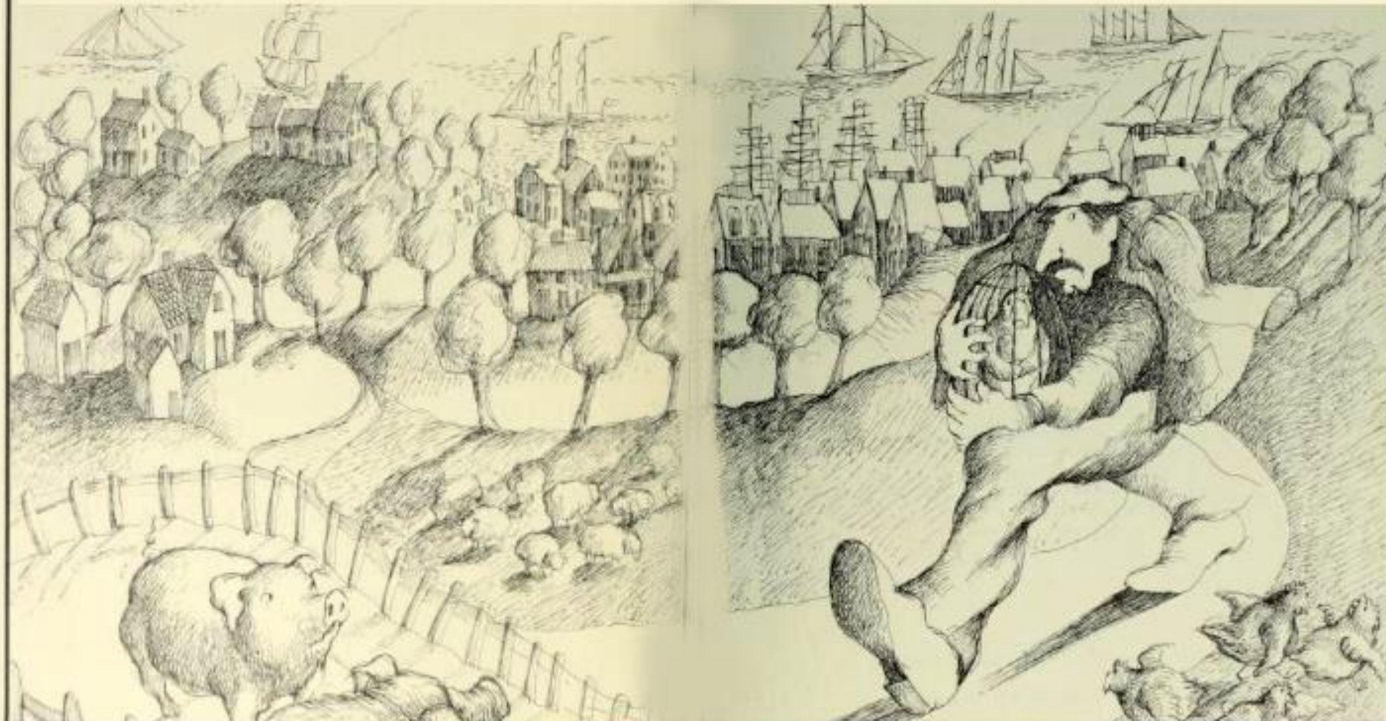
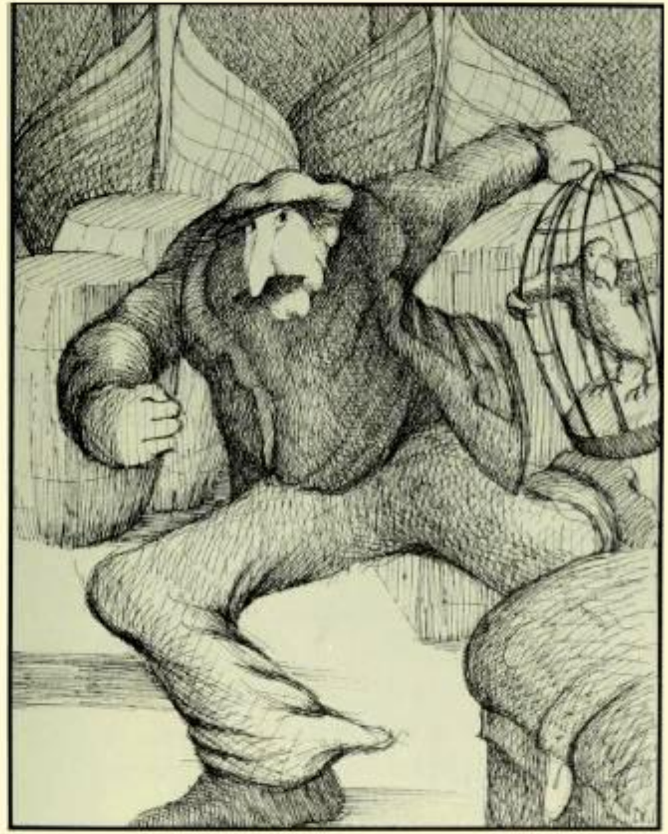
पोपट आणि चोर

रिचर्ड कैनेडी, मराठी: अश्विनी बर्वे

एके काळी एका गावात एक माणूस राहत होता. जेव्हा त्याला त्याच्या व्यवसायात यश मिळाले नाही, तेव्हा तो चोरी करू लागला. त्याच्या गावापासून दूर एक बंदर होते, जिथे दूरच्या देशांतून जहाजे नेहमी येत असत. एके दिवशी, बंदराजवळ त्याला एका पिंजऱ्यात एक पोपट सापडला. त्याने तो चोरला.

तो पोपट त्याच्या काही कामाचा नव्हता, पण तो बोलू शकत असल्यामुळे चोराने त्याला तरीही ठेवून घेतले. चोराला वाटले की, कदाचित एके दिवशी तो पोपट त्याला एखाद्या लपलेल्या खजिन्याबद्दल सांगेल.

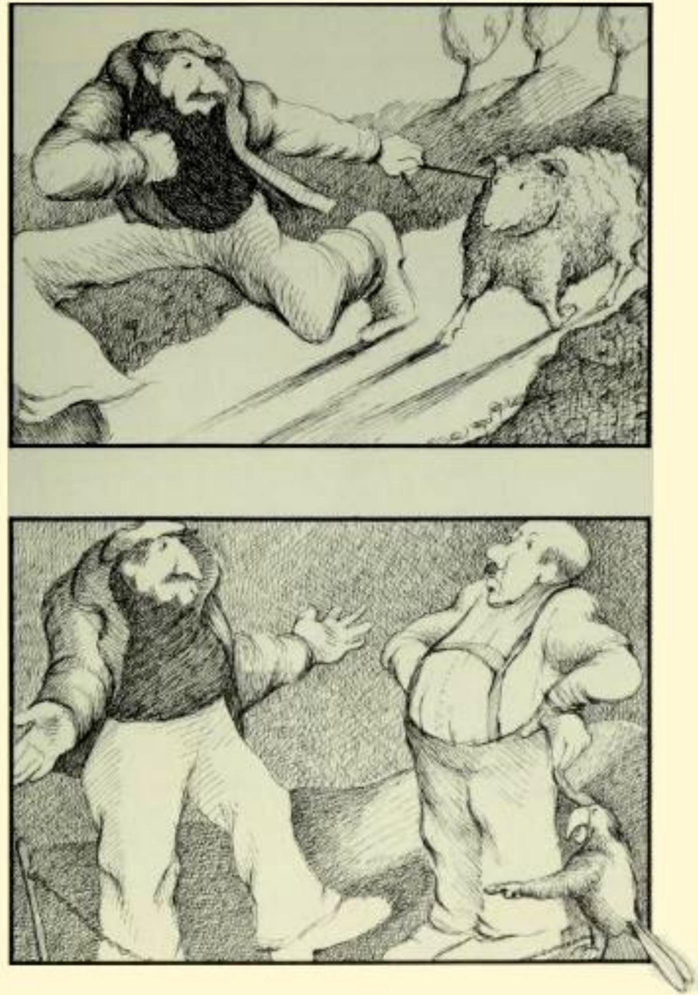

त्याने पिंजरा घेतला आणि घरी आणला. त्याच दिवशी, त्याने शेजाऱ्याकडून एक मेंढी चोरली. त्याने त्या मेंढीला मारले, तिचे काही मांस शिजवून खाल्ले आणि उरलेले मांस गोठ्यात लपवून ठेवले.

संध्याकाळी, शेजारी आपली हरवलेली मेंढी शोधत आला आणि त्याने त्या माणसाला विचारले की, ती त्याला कुठे दिसली आहे का. चोराने सांगितले की नाही. पण पोपट म्हणाला, "त्याने मेंढी मारली आणि तिचा काही भाग गोठ्यात लपवला." त्या पोपटाला आपल्या खऱ्या मालकाकडे परत जायचे होते आणि जहाजाने प्रवासाला जायचे होते.

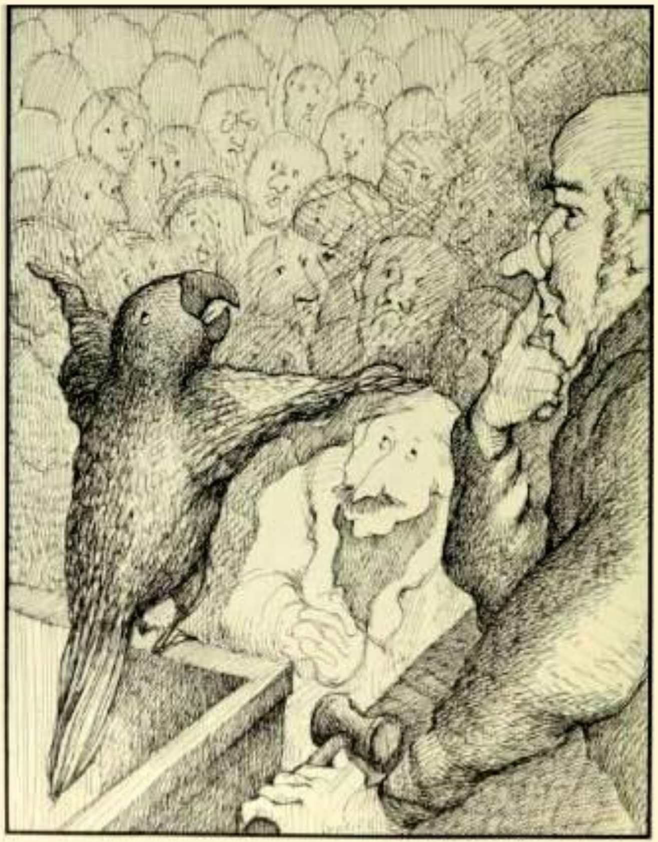
पोपटाने जिथे बोट दाखवले होते, नेमक्या त्याच ठिकाणी शेजाऱ्याला उरलेली मेंढी सापडली. पण चोर म्हणाला, "मी तुमची मेंढी चोरली नाही. हा मूर्ख पोपट नेहमी खोटं बोलतो." पोपट ओरडून म्हणाला, "त्याने मेंढी मारली आणि तिचा काही भाग गोठ्यात लपवला!"

शेजाऱ्याला पोपटावर विश्वास ठेवावा की माणसावर, हे ठरवता येत नव्हते. त्याने न्यायालयात अपील केले. दुसऱ्या दिवशी खटल्याची सुनावणी झाली.

त्या रात्री, चोराने पोपटास एका पिंपात ठेवले, ते पिंप कापडाने झाकले आणि त्याचे तोंड घट्ट बंद केले. रात्रभर तो त्या कापडावर पाणी ओतत होता आणि अधूनमधून काठीने पिंपावर प्रहार करून गडगडाटासारखा आवाज करत होता. ती एक सुंदर रात्र होती आणि आकाशात चंद्र आणि तारे चमकत होते. पण पिंपात अडकलेल्या पोपटास याची काहीच कल्पना नव्हती. सूर्य उगवल्यावर, त्या माणसाने पोपटास पिंपातून बाहेर काढले, त्याला एका पिंजऱ्यात बंद केले आणि साक्षीदार म्हणून न्यायालयात नेले.

जेव्हा पोपटास साक्ष देण्यासाठी न्यायालयात बोलावण्यात आले, तेव्हा त्याने आधी सांगितलेलीच गोष्ट पुन्हा सांगितली, “त्याने मेंढी मारली आणि तिचा काही भाग कोठारात लपवला.”

पोपटाच्या बोलण्यावर सर्वांनी विश्वास ठेवला.

पण चोर म्हणाला, "फक्त एका पोपटावर विश्वास ठेवला म्हणून तुम्ही मला तुरुंगात पाठवणार का? मला त्या मेंढीबद्दल काहीही माहीत नाही. त्याला दुसरा एखादा प्रश्न विचारा. त्याला विचारा की काल रात्री काय घडलं."

पोपटास तोच प्रश्न विचारण्यात आला. आदल्या भयंकर रात्रीचा गडगडाट आणि पिंपावरून वाहणारे पाणी आठवून पोपट म्हणाला, “काल रात्री मुसळधार पाऊस पडला, वादळ आले होते आणि ढग गडगडले.”

हे ऐकून लोक म्हणाले, "या पक्ष्याच्या शब्दांवर नक्कीच विश्वास ठेवता येणार नाही!" आणि चोराला सोडून देण्यात आले. तो आपला पोपट घेऊन निघून गेला.

त्याच दिवशी नंतर, चोर दुसऱ्या शेजाऱ्याच्या घरी गेला आणि त्याने एक कोंबडी चोरली. त्याने ती कोंबडी मारली, तिचे मांस शिजवले आणि खाल्ले. त्याने कोंबडीची हाडे आणि पिसे घराबाहेर, पंपाजवळ जमिनीत पुरली.

आपल्या कोंबड्याला शोधत असलेली शेजारीण चोराच्या घरी आली आणि तिने त्याला विचारले की त्याने तिचा कोंबडा पाहिला आहे का. "मी तुमचा कोंबडा पाहिला नाही," चोराने उत्तर दिले. पण त्याचा पोपट म्हणाला, "त्याने कोंबड्याला मारले, शिजवले आणि खाल्ले. त्याने त्याची हाडे आणि पिसे पंपाजवळ जमिनीत पुरली आहेत."

पोपटाने दाखवलेल्या नेमक्या त्याच ठिकाणी शेजाऱ्याला कोंबडीची पिसे आणि इतर वस्तू सापडल्या. पण चोर म्हणाला, "मी कोंबडी चोरली नाही." पण पोपट ओरडून म्हणाला, "त्याने कोंबडी मारली, शिजवली आणि खाल्ली. त्याने हाडे आणि पिसे पंपाजवळ जमिनीत पुरली."

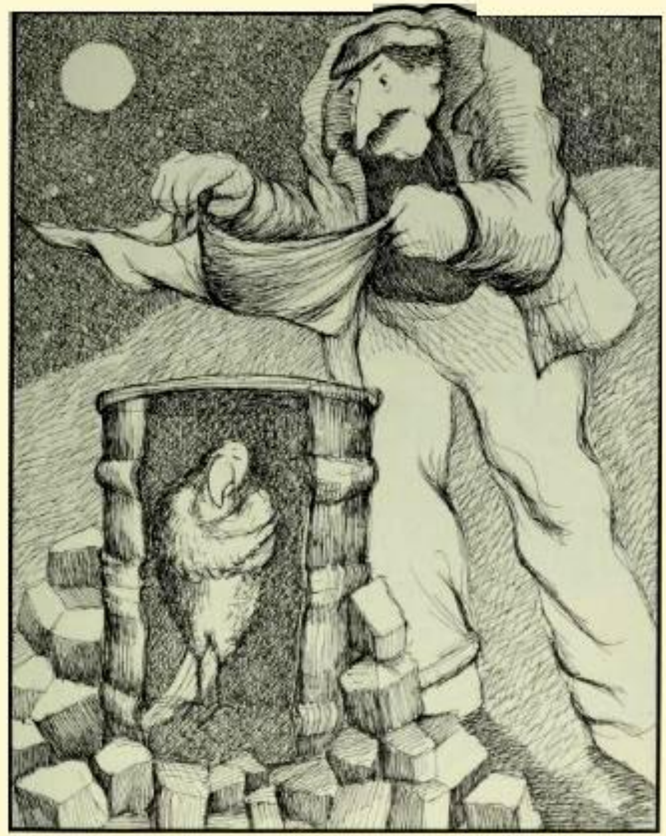
“हा मूर्ख पोपट फक्त खोटं बोलतो,” चोर उपहासाने म्हणाला.

खरं कोण बोलत आहे हे शेजाऱ्याला ठरवता येत नव्हते. म्हणून तिने न्यायालयात अपील केले. दुसऱ्या दिवशी खटल्याची सुनावणी झाली.

त्या रात्री, चोराने पोपटास पाणी असलेल्या एका मोठ्या डब्यात ठेवले. त्याने अनेक छिद्रे असलेल्या झाकणाने तो डबा बंद केला. त्याने डब्याच्या भोवती बर्फ ठेवला आणि रात्रभर वारा घातला. बर्फावरून वाहणारा वारा छिद्रांमधून डब्यात शिरला आणि आतील पाणी गोठले. ती एक सुंदर रात्र होती आणि आकाशात चंद्र आणि तारे चमकत होते. पण डब्यात अडकलेल्या पोपटास याची काहीच कल्पना नव्हती. सकाळी, त्याने पोपटास डब्यातून बाहेर काढले. पोपट आधीच थंडीने गोठून मेला होता. आदेशानुसार, त्याने पोपटास पिंजऱ्यात बंद केले आणि साक्ष देण्यासाठी न्यायालयात आणले.

पोपटास साक्ष देण्यासाठी बोलावण्यात आले आणि त्याने आधी सांगितलेलीच गोष्ट पुन्हा सांगितली: "त्याने कोंबडी मारली, शिजवली आणि खाल्ली. त्याने हाडे आणि पिसे पंपाजवळ जमिनीत पुरली."

लोकांना पोपटाच्या बोलण्यावर विश्वास ठेवायचा होता.

पण चोर म्हणाला, "या पक्ष्यावर विश्वास ठेवता येणार नाही. मला त्या हाडांबद्दल आणि पिसांबद्दल काहीही माहिती नाही. या खोटारड्या पोपटाच्या जबानीवरून तुम्ही मला नक्कीच तुरुंगात पाठवणार नाही. त्याला दुसरे काही प्रश्न विचारा. कालची रात्र कशी होती, त्याला विचारा."

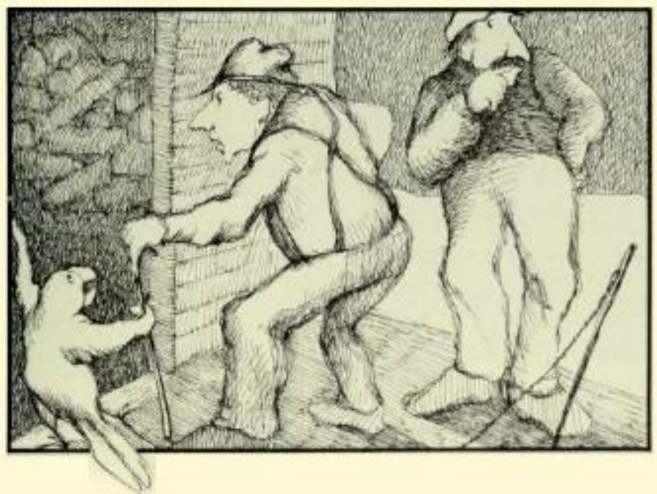
पोपटास तोच प्रश्न विचारण्यात आला. आदल्या थंड रात्रीची आठवण करून पोपट म्हणाला, “काल रात्री खूप थंड वारा वाहत होता आणि पाणी गोठून बर्फ झाले होते.”

लोकांनी डोके हलवले आणि म्हणाले, "या पक्ष्याच्या बोलण्यावर विश्वास ठेवता येणार नाही. हा माणूस निर्दोष आहे." आणि त्यांनी चोराला जाऊ दिले. तो आपल्या पोपटास सोबत घेऊन गेला.

त्याच दिवशी, त्या माणसाने दुसऱ्या शेजाऱ्याकडून एक डुक्कर चोरले. त्याने ते डुक्कर मारले, त्याचे काही मांस शिजवून खाल्ले आणि उरलेले मांस लाकडाच्या कोठारात लपवून ठेवले.

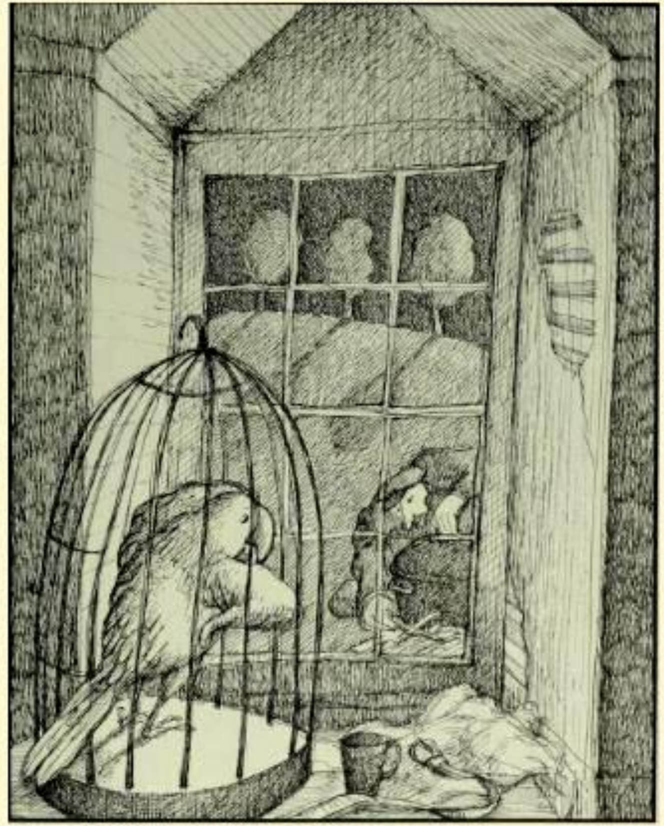
थोड्याच वेळात शेजारी आपल्या डुकराला शोधत आला. त्याने चोराला विचारले की, त्याने त्याचे डुक्कर पाहिले का. तो म्हणाला, "मी ते अजिबात पाहिले नाही." पण पोपट म्हणाला, "त्याने डुकराला मारले. त्याने त्याचे काही मांस शिजवून खाल्ले आणि बाकीचे लाकडांच्या ढिगाऱ्यात लपवले."

शेजाऱ्याने पाहिले की चोराने नेमके तेच केले होते, पण चोर म्हणाला, "मी डुक्कर चोरले नाही. हा मूर्ख पोपट खरे बोलू शकत नाही." पण पोपटाने पुन्हा सांगितले, "त्याने डुक्कर मारले. त्याने त्याचे काही मांस शिजवून खाल्ले आणि बाकीचे लाकडांच्या ढिगाऱ्यात लपवले."

शेजारी म्हणाला की आता फक्त न्यायालयच निर्णय घेईल. दुसऱ्या दिवशी खटल्याची सुनावणी नियोजित होती

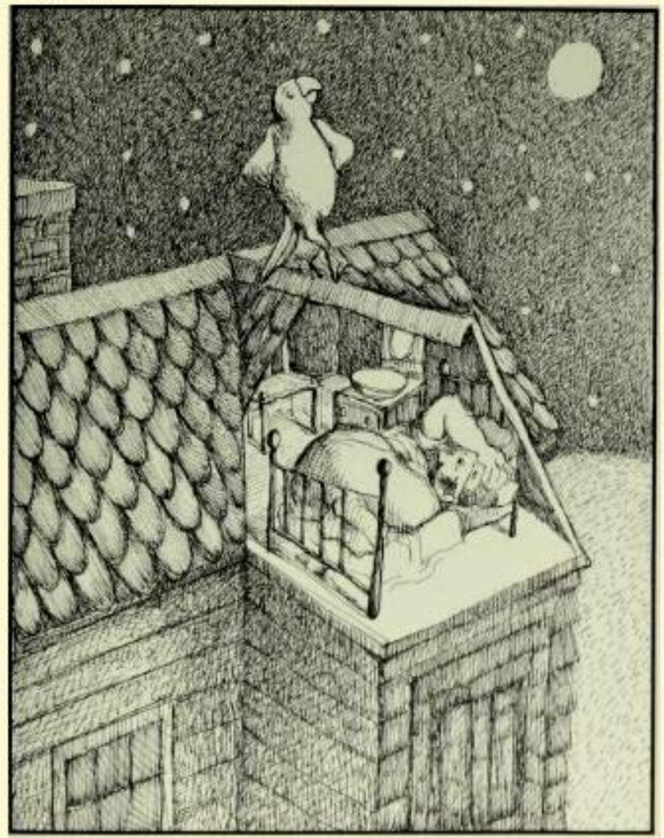
त्या रात्री, चोराने एका मोठ्या भांड्याजवळ लाकडं गोळा केली. तो पोपटास त्यात ठेवणार होता. त्याला रात्रभर आग पेटती ठेवायची होती, जेणेकरून दुसऱ्या दिवशी पोपट न्यायालयाला सांगू शकेल की त्या रात्री प्रचंड उष्णता होती, अगदी उन्हाळ्यातील सर्वात उष्ण दिवसाएवढी. पण चोर त्याच्यासोबत काय करणार आहे हे पोपटाने खिडकीतून पाहिले. मागच्या दोन भयंकर रात्रींमध्ये त्याच्यासोबत काय केले गेले होते आणि लोक त्याच्यावर विश्वास का ठेवत नव्हते, हे आता पोपटास समजले होते. जेव्हा त्या माणसाने पोपटास पुन्हा फसवण्याची सर्व तयारी केली, तेव्हा त्याने पोपटास पिंजऱ्यातून बाहेर काढले, त्याला मोठ्या भांड्यात ठेवले आणि झाकण बंद केले. मग त्याने लाकडं पेटवली. त्याने सुमारे एक तासभर मंद ज्योत पेटती ठेवली. मग जळते निखारे बाकीचे काम करतील या आशेने तो झोपायला गेला.

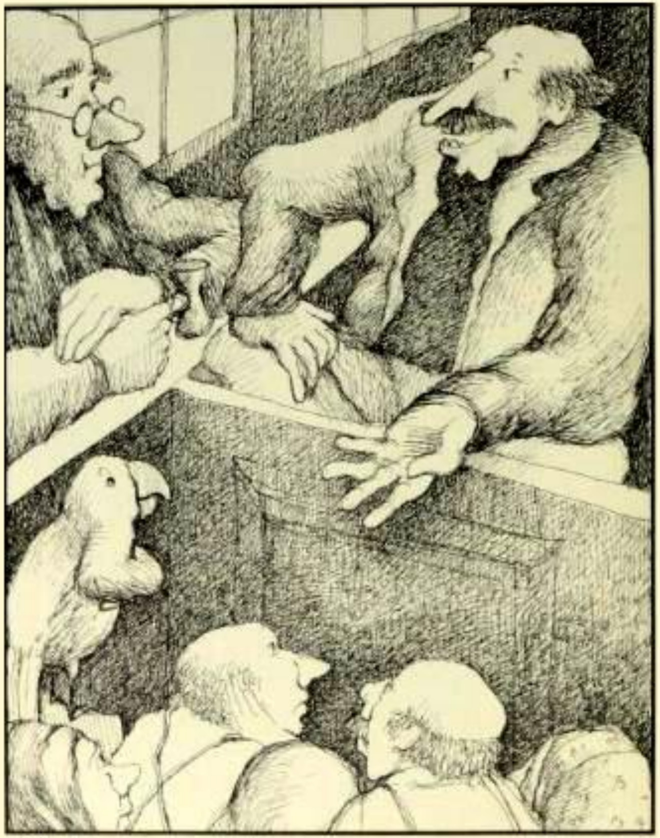

भांडयाच्या आत पोपट खूप त्रास सहन करत होता. तो माणूस निघून गेल्याचे ऐकण्याचा त्याने प्रयत्न केला. तो माणूस निघून गेल्यावर, पोपटाने भांड्याचे झाकण उघडून बाहेर उडी मारली. ती एक सुंदर रात्र होती आणि आकाशात चंद्र व तारे चमकत होते.

पोपट घराच्या छतावर उडून गेला आणि रात्रभर नाचत राहिला. त्याने आपला खरा गुरू असलेल्या खलाशाकडून शिकलेले सर्व नृत्यप्रकार सादर केले. तो चोराच्या पलंगाच्या अगदी वर, छतावर आपल्या नखांनी सतत टकटक करत होता. पहाट होण्यापूर्वी, तो खाली उडून आला आणि पातेल्याचे झाकण ओढून बंद करत त्यात बसला.

चोराला उशिरा जाग आली. छतावरच्या आवाजामुळे त्याला रात्रभर नीट झोप लागली नव्हती. त्याने पोपटास पिंजऱ्यात कोंडून पुन्हा एकदा न्यायालयात नेले.

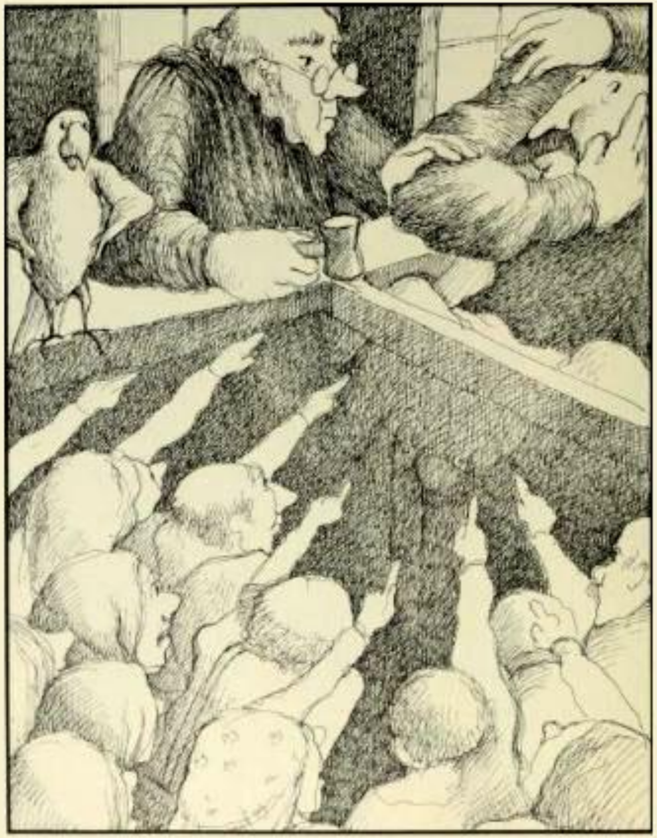

लोकांचा आता पोपटाच्या शब्दांवर विश्वास राहिला नव्हता, पण तरीही ते लक्षपूर्वक ऐकत होते. "त्याने डुक्कर मारला. त्याने त्याचे काही मांस शिजवून खाल्ले आणि बाकीचे लाकडांच्या ढिगाऱ्यात लपवून ठेवले."

त्यानंतर चोराला त्याची बाजू मांडण्यासाठी बोलावण्यात आले.

"एका मूर्ख पक्ष्यामुळे तुम्ही मला तुरुंगात पाठवू शकत नाही," चोर आत्मविश्वासाने म्हणाला. "ते डुक्कर लाकडाच्या गोदामात कसे आले हे मला कसे कळणार? त्याला दुसरे काही प्रश्न विचारा. कालची रात्र कशी होती ते त्याला विचारा. जर तो सांगू शकला नाही, तर त्याच्यावर विश्वास ठेवता येणार नाही."

न्यायालयाने विचारल्यावर पोपट म्हणाला, "ती एक सुंदर रात्र होती आणि आकाशात चंद्र आणि तारे चमकत होते." हे सत्य होते.

चोराला आश्चर्य वाटले. त्याला वाटले होते की पोपट रात्रभर भांड्यात उकाड्यात कुडकुडत राहिला असेल. पण तो घाबरला नाही आणि म्हणाला, "बघा! या पक्ष्याच्या बोलण्यावर विश्वास ठेवता येणार नाही. काल रात्री किती गारांचा पाऊस पडला हे सगळ्यांना माहीत आहे! गारांचा छतावर इतका जोरदार मारा होत होता की झोपणेही कठीण झाले होते."

त्याचे म्हणणे ऐकून न्यायालय थक्क झाले आणि सर्वजण एकसुरात म्हणाले, "याला घेऊन जा आणि तुरुंगात डांबून ठेवा! त्याच्या बोलण्यावर विश्वास ठेवता येत नाही. हा माणूस खरोखरच चोर आहे!"

चोराला तुरुंगात टाकण्यात आले. लोकांनी तो पोपट त्याच बंदरावर नेला जिथून त्याने तो चोरला होता. त्याचा खरा मालक असलेला खलाशी, पोपट हरवल्याने खूप दुःखी झाला होता. जेव्हा त्याला तो सापडला, तेव्हा त्याने आनंदाने त्याला आपल्या खांद्यावर उचलले आणि तो आपल्या जहाजावर परतला, जिथून ते एका नवीन प्रवासाला निघाले.

समाप्त